

Liikenne- ja viestintäministeriö
PL 31
00230 VALTIONEUVOSTO

Asia: Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi yksityistielaksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Viite: LVM082:00/2015, LVM/2302/03/2015

Suomen Omakotiliitto kiittää mahdollisuudesta lausua ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Suomen Omakotiliitto on maamme pientaloasukkaiden ja vapaa-ajan asunnon omistajien valtakunnallinen edunvalvonta- ja palvelujärjestö. **Omakotiliittoon kuuluu 250 vapaaehtoisvoimin toimivaa omakotiyhdistystä ja vapaa-ajan asukkaiden yhdistystä, joiden yhteenlaskettu jäsenmäärä on 74.000 jäsentä.** Omakotiliitto on maamme 1,1 miljoonan pienkiinteistön omistajien ja 2,7 miljoonan asukkaan asialla. Lisäksi liitto ajaa maamme lähes 500.000 vapaa-ajan asunnon omistajien etua.

YLEISTÄ YKSITYSTIELAISTA

Lausunnolla oleva esitysluonnos korvaisi kokonaan voimassa olevan lain yksityisistä teistä. Tavoitteena on selkeyttää lainsäädäntöä sekä luoda edellytykset yksityistieverkoston ylläpidolle sekä kehittämislle. Esityksessä tieoikeuden määritelmää laennettaisiin, niin että kulkuoikeuden lisäksi tieoikeus perustettaisiin koskemaan myös sähkö- ja viestintäjohtojen ja muiden tien vaikutuspiirin kiinteistöjen käyttöä palvelevien rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittamista varten. Kuntien tielautakunnat lakkautettaisiin ja niiden tehtävät siirrettäisiin muille viranomaisille. Ehdotettu laki selkeyttäisi osapuolten vastuuta ja esimerkiksi ulkopuolisten mahdollisuus käyttää yksityisteitä muuttuisi luvanvaraiseksi sekä maksulliseksi. Lisäksi tieosakkaat voisivat omalla päätöksellään perustaa tiekunnan. Edelleen uusi sääntely mahdollistaisi kunnan, maakunnan tai valtion olemaan tieosakas, kun nämä ohjaavat tielle julkista liikennettä. Uuden normiston tarkoituksena on lisäksi kannustaa tieosakkaita järjestäytymään, pitämään yllä hallinnollisia tietoja ja mahdollistaa tienpidon ulkoistaminen. Lisäksi valtionavustukset siirrettäisiin 2019 maakuntien tehtäviksi ja avustuskriteerejä vähennettäisiin.

Omakotiliiton mielestä ehdotettu yksityistielaki vaikuttaa selkeältä ja sisällöltään loogiselta kokonaisuudelta. **Omakotiliitto ilmaisee kuitenkin huolensa tieosakkaiden ja kuluttajien kustannusten kasvusta** muun muassa tietoitimusten osalta (kun kuntien tielautakuntien tehtävät siirtyvät muille viranomaisille esimerkiksi Maanmittauslaitokselle) sekä muutoksenhalutilanteissa maaoikeudessa (moitekanteen tekeminen edellyttää lainopillisen koulutuksen saanutta asiamiestä, lisäksi oikeuden käsittelykustannukset) muutoksenhaku-kustannusten merkittävänä kasvuna. Lisäksi vaarana on, että valtionavustusten ollessa laskusuunnassa **valtionavustusten päätösten hajauttaminen 18 maakunnalle loisi kirjavat käytännöt ja siten epätasa-arvoisen kohtelun eri alueille ja eri yksityisteille.** Ehdotettu lainsäädäntöesitys huomioi hyvin elinkeinoelämän luonnonvarojen hyödyntämisen, mutta **huolena on, että yksityisteitä vähäisessä määrin käytävät esimerkiksi vapaa-ajan asukkaiden tai metsästysyhdistyksille kohdistuvat tienpidon kustannukset muodostuisivat kohtuuttomiksi.** Kansalaisten oikeusturvan takaamiseksi tulee huolehtia siitä, että valtion tai maakunnan valvontaviranomaiselle taataan riittävät resurssit valvoa tiekuntien toiminnan lainmukaisuutta, erityisesti milloin on kyse merkittävästä taloudellisesta toiminnasta.

YKSITYISKOHTAISET HAVAINNOT JA MUUTOSEHDOTUKSET

2§ Määritelmät

Tieoikeus:

Omakotiliitto pitää järkevänä, että yksityistielakiesityksellä pyritään parantamaan viestintä- ja muiden johtojen sijoittamiseen vaadittavaa menettelyä yksityisteiden alueella. Tämä mahdollistaisi mm. johtojen sekä rakenteiden sujuvamman sijoittamisen sekä mahdollisia synergiahyötyjä sekä kustannussäästöjä kuluttajille. Sääntelyn ja oikeuden määrittelyä tieoikeudeksi tulisi kuitenkin vielä harkita. Voisi olla tarkoituksenmukaisempaa, että ko. johtojen ja rakenteiden sijoittamiseen osalta tiekunnalle annettaisiin erikseen oikeus antaa suostumus tai lupa kyseisten johtojen rakenteiden sijoittamiseen esimerkiksi pykälissä 47/54. (Edellyttäisi muutosta myös pykälään 104).

6§ tieoikeus muun kuin kiinteistön hyväksi

Pykälän toisessa momentissa esitetään, että *"Ennestään olevaan tiehen voidaan valtion, maakunnan tai kunnan hyväksi perustaa tieoikeus yleistä käyttöä varten, jos tämä on tärkeää liikenteen tarkoituksenmukaiseksi järjestämiseksi ja 1 momentissa säädetty edellytykset täyttyvät."* Omakotiliitto esittää huolen siitä, että ehdotettua 6.2 §:ää tultaisiin soveltamaan niin, että sen sijaan, että yksityistie muutettaisiin kaduksi tai maantiekseksi, kunnalle tai valtiolle perustettaisiin yksityistiehen tieoikeus. Ehdotetun säännöksen 6.2 §:n sanamuodossa yleistä käyttöä ei määritellä ja se voinee pitää käytännössä sisällään mahdollisuuden ottaa yksityistie käyttöön "katuna" tai "maantienä" ilman, että vastuu kokonaisuudessaan siirtyisi kunnalle tai valtiolle.

14 § Yksityisen tien lakkaaminen ja muuttuminen kaduksi

Esityksessä esitetään toisessa momentissa, että *"Samoin kunnan on otettava hoitoonsa asemakaava-alueella sijaitseva tai kaava-alueelle johtava yksityistie, mikäli yksityistien liikenne huomattavasti lisääntyy asemakaavan toteuttamisen seurauksena. Tieosakkaalla tai tiekunnalla on oikeus saattaa kysymys kunnan velvollisuudesta ottaa tienpito hoidettavakseen toimivaltaisen valtion lupa- ja valvontaviraston käsiteltäväksi ja se voi uhkasakolla velvoittaa kunnan täyttämään sanotun velvollisuuden."* Omakotiliitto esittää, että sääntelyä täydennettäisiin kaavoittamattoman, tiiviin asutuksen osalta seuraavasti: Jos yksityistie on kaava-alueen välittömässä yhteydessä ja alue on asutettu tiiviisti kuin kaava-alue, niin hoitovastuu tulisi olla kunnalla, vaikka alue ei ole asemakaavoitettu. Alueiden käytön suunnittelu, mm. asemakaavoitus, on kuitenkin kunnan tehtävä.

27 § Tienpitovelvollisuuden jakaminen ja tieyksiköt

Pykälän kolmannen momentin osalta säädökseen tulisi tarkentaa yksityistielle ohjattavan yleisen liikenteen edellyttämät tienpidon korkeamman tason sekä vastuiden lisäkustannuksista vastaaminen sille taholle, joka kyseiselle yksityistielle ohjaa julkista liikennettä.

49 § Puiden ja pensaiden poistaminen tiealueelta ja sen läheisyydestä

Omakotiliitto esittää huolensa pykälän toisessa momentissa määritellystä oikeudesta tiekunnalle poistaa tiealueen ulkopuolelta liikenneturvallisuutta vaarantava kasvillisuus. Toisen maalle ei saa mennä puita kaatamaan ilman asianmukaista kirjallista lupaa. Osakkaiden ja naapurien riitojen välttämiseksi, ko. toimenpiteeseen tulisi aina hakea lupaa esimerkiksi kunnan ympäristölautakunnalta.

65 § Tiekunnan kokous

Omakotiliitto pitää myönteisenä uudistuksena sitä, että tiekunnan kokouksen voisi pitää sähköisesti tai osittain sähköisesti esimerkiksi videopuheluiden avulla. Tämä parantaa muun muassa vapaa-ajan asunnon omistajien mahdollisuuksia osallistua tiekunnan kokouksiin.

68 § Tiekunnan kokouksen koollekutsuminen

Sähköisen koollekutsumisen mahdollistaminen tiekunnan kokouksiin on myönteistä, sillä se nopeuttaa ja parantaa tiedonkulkua sekä vähentää tiekunnan kuluja.

70 § Maksuunpanoluettelo

Omakotiliitto ehdottaa, että ensimmäiseen momenttiin lisättäisiin osakasluettelon nähtävillä olon vaihtoehtoksi luettelon lähettäminen osakkaille kokouskutsun liitteenä.

72 § Muutoksenhaku tiekunnan päätökseen

Kuten todettua, Omakotiliitto on huolissaan osakkaiden ja muiden osallisten kulujen kasvusta. Näin ollen olisi syytä harkita, että tiekunnan kokouksen päätöksestä tulisi voida valittaa maa- ja metsätalouden sijasta johonkin muuhun orgaaniin. Maakuntiin voitaisiin perustaa tielautakunnat, jotka voisivat käsitellä muitakin vastaavia asioita (neuvonta- ja sovittelutyöt jne).

89 § Maakunnan avustus

Eriarvoisuuden ehkäisemiseksi Omakotiliitto esittää, että maakuntien sijaan avustukset voisi jakaa Liikennevirasto tai vastaavasti vain yksi maakuntahallinto vastaisi kaikkien maakuntien avustuksista.

kunnioitavasti
Suomen Omakotiliitto ry

Ari Rehnfors
puheenjohtaja

Kaija Savolainen
toiminnanjohtaja